

Sú partneri, ktorým život z rôznych dôvodov nedoprial mať biologické dieťa, ale svojho sna o naplnení rodičovskej túžby a odovzdani veľkej lásky dieťaťu sa vzdať nechcú. Túžia objať drobca, poláskat' mu vlásky, tešiť sa z obyčajných maličkostí. Rodičovstvo je krásne, ale náročné zároveň, rovnaké, a predsa v čomsi iné je, ak si rodičia dieťaťko osvoja. Práve o týchto špecifikách sme sa pohovárali so psychologičkou a zároveň majsterkou programu PRIDE, zameraného na sprevádzanie náhradných rodín, **Mgr. Andreou Hudekovou**.

„Niekedy sa stane, že deti sú v brušku mamičky, ktorá sa o ne nemôže postarať, a preto sa o ne stará mama, ktorá detičky mať nemohla, ale veľmi ich chcela...“

Úskalia i zisky adoptívneho rodičovstva

Kedy povedať dieťaťu, že je osvojené? Čo to preň znamená? Priznať mu jeho minulosť, alebo ju zamknúť na sto západov? Ako si vytvoriť puto s osvojeným dieťaťom? O tom všetkom sa dočítate v nasledujúcich riadkoch...

V súčasnosti sa už neodporúča tajiť dieťaťu, že je osvojené, ako to mali tendenciu robiť rodičia v minulosti. Otázkou ale asi zostáva, kedy a ako mu to povedať?

Dôležité je otvorene sa s dieťaťom rozprávať už od malička, pravdaže, veku primeraným spôsobom. Využívať na to rôzne životné situácie, napríklad dieťa uvidí pani s bruškom, spýta sa naň a mamička to môže využiť na to, že mu povie: Aj ty si bol v brušku, ale vieš, niekedy sa stane, že deti sú v brušku mamičky, ktorá sa o ne nemohla alebo nevedela ďalej postarať, lebo bola napríklad chorá..., tak sa o ne stará iná mamička, ktorá detičky mať nemohla, ale veľmi ich chcela a potešila, že sa takáto príležitosť našla. Nuž a vieš, to je aj tvoj príbeh... Trojročné deti sa s takouto odpoveďou uspokojia, hoci časom sa k nej vracajú.

Odporúčate určitý vek, kedy by to už dieťa určite malo vedieť?

Úplne pochopiť význam toho, že je osvojené, dokáže dieťa asi okolo šiestich rokov. Aby sme sa vyhli tomu, že mu to povie niekto iný, čím ho môžeme vnútorne zraniť, je dobré povedať mu to skôr, než pôjde do kolektívu, čiže pred nástupom do škôlky alebo školy. Deti totiž rady povedia, čo doma počuli a nemali by to byť kamaráti, ktorí túto informáciu dieťaťu vmetú do tváre. Najkritickejším obdobím na odhalenie pravdy je puberta. Je to obdobie, keď každý mladý človek prežíva akúsi krízu identity, hľadá sa, a ak to „zaklincuje“ informácia, že jeho rodičia nie sú jeho biologickými rodičmi, je to veľmi ťažké. Veľmi fajn je, ak sú vo vzájomnom kontakte rodiny, ktoré majú tiež osvojené deti, lebo deti spoznajú, že sú aj iné rodiny, kde sú deti osvojené a je to úplne normálne.

Úsmev ako dar
...aby každé dieťa malo rodinu

Ako rozhodnutie osvojiť si dieťa komunikovať s rodinou?

Určite je fér o tom hovoriť so širšou rodinou, pretože rodičia si dieťa neberú len k sebe do rodiny, ale aj k svojim príbuzným. Niektorí sa rozhodnú oznámiť svoje plány blízkym ešte počas prípravy pre náhradných rodičov, iní až po jej ukončení. Sú aj takí, ktorí to začnú riešiť, keď idú na prvú interakciu s dieťaťkom. Často sa obávajú najmä reakcií svojich rodičov a budúce babky ich prekvapia vetou – *Konečne ste sa rozhybali!* A veľmi ich v tomto rozhodnutí podporujú. Mala som osvojiteľov, ktorí tušili, že stará mama bude maximálne proti, aj bola, ale dnes je to dieťa jej najmilovanejšie vnúča.

Čo sa týka priateľov, známych, susedov, ktorí si všimnú, že rodičom odrazu pribudlo dieťa, ako s tým naložiť? Viem si predstaviť, že by som nemala chuť s každým na počkanie riešiť takú osobnú záležitosť...

Opäť môžem zopakovať len to, čo už zaznelo – nie je dobré túto informáciu tajiť. Pravdaže, môžete si zvoliť, do akej miery odpoviete, ako vravíte, nie s každým máme chuť všetko riešiť... Mne sa páči jeden osvojiteľ – adoptívna dcérka sa naňho skutočne veľmi podobá a on je taký úžasný, že sa tým vôbec netají a žartom „šokuje“ ľudí. Ak mu niekto povie, ako sa na neho malá podobá, on odpovie – *Áno, a keby ste vedeli, že je osvojená!* Nemá s tým problém... Je to tak aj bezpečnejšie, lebo potom nie je dieťa ohrozené tým, že by si pred nim niekto čosi šepkal, alebo mu to nečakane vmietol do tváre. Samozrejme, to, do akej miery byť otvorený voči cudzím, je na zväžení každej dvojice.

„V rámci programu určeného budúcim osvojiteľom hovoríme o tom, aké dôležité je prepojiť dieťa s jeho minulosťou.“

Prečo nie je dobré povedať dieťaťu o osvojení až v dospelosti, ako zrelej bytosti?

V živote sa vám stane množstvo situácií, kedy by sa to mohlo dieťa dozvedieť, a ak sa to nedozvie od vás, veľmi to ním otrasie a najmä dôverou vo vás, ako rodiča. Mám priamu i sprostredkovanú spätnú väzbu od dospelákov, ktorí sa o svojom osvojení dozvedeli v dospelosti a spomínajú na to ako na jeden z najťažších životných okamihov. Mala som kolegyňu, s ktorou riadne zamávalo, keď sa dozvedela, že je osvojená. Bolo to o to komplikovanejšie, že si ju osvojila teta, takže odhalením pravdy sa z jej súrodencov stali bratranci a sesternice. Jedna klientka mi vravela, že to celý život tušila. Keď mala 19 rokov a prišli za ňou rodičia, že sa s ňou musia vážne pohovárať, tak sa ich rovno opýtala – *Som osvojená?* a odpoveď bola kladná. Ona na to spomínala ako na niečo nesmierne traumatizujúce, pretože odrazu máte pocit, že neviete, kto ste, že celý váš doterajší život bol veľký klam, neviete, kam patríte... Preto v rámci programu PRIDE, určeného budúcim osvojiteľom, hovoríme o tom, aké dôležité je prepojiť dieťa s jeho minulosťou. Hoci majú i bábätko z pôrodnice, už má svoju minulosť.

Skutočne by za ňou rodičia nemali radšej zavrieť dvere?

Mý naozaj trváme na tom, že je to pre dieťa veľmi dôležité, je súčasťou jeho integrity, aby poznalo pravdu o svojom pôvode, pravdaže, v rámci informácií, ktoré osvojiteľia majú k dispozícii. Často ich nie je veľa, pokiaľ ide napríklad o dieťaťko z anonymného pôrodu, alebo z hniezda záchranu, tak sú informácie vlastne nijaké. Napodiv osvojiteľka, ktorá má dieťaťko z hniezda záchranu, vraví, že to vníma ako svoj hendikep, pretože každý môže aspoň niečo svojmu dieťaťu povedať, keď sa bude pýtať na svoju minulosť, a ona mu nemá čo povedať. Oni si ešte aj dátum narodenia mohli vybrať, lekár im povedal časové rozpätie, kedy sa asi mohlo dieťaťko narodiť, a oni si vybrali.

Ako radíte rodičom zachovať sa, keď sa deti začínú pýtať na svoj pôvod?

Väčšina detí je zvedavá na čokoľvek, čo o biologických príbuzných náhradní rodičia vedia. Strelta som sa však s tým, že sa boja ísť do priameho kontaktu s pokrvnými príbuznými. Jednak z obáv z odmietnutia, a možno aj z obavy, čo spôsobia náhradným rodičom. Poznáam dospelákov, ktorí boli osvojení, vyhľadali svoju biologickú rodinu, ale to im stačilo. Vedia o nej, sú v nejakom kontakte, ale netúžia u nich žiť, ich rodina je už inde. Osvojiteľia sa toho prirodzene obávajú, ale ak majú pekný, pevný vzťah, dieťa podporia, ak vysloví požiadavku spoznať príbuzných, dokonca mu ponúknu pomoc, je to preň úžasný signál, že rodičovi na ňom až tak záleží, že ide do vecí, ktoré ho môžu bolieť a zraňovať... Sama rodičom odporúčam, aby pomenovali svoje obavy, povedali dieťaťu – je to pre mňa ťažké, bolí ma to, mám strach o teba... Má to veľkú silu, deti to k náhradným rodičom ešte viac pripútalo, ich vzťah sa ešte viac upevnil, posunul ďalej...

Keď rozhoduje kvalita

s vitamínom D₃ pre zdravý rast a vývoj

Už 20 rokov na Slovensku!

Yvážené zloženie pre zdravý vývoj dieťaťa s obsahom vitamínu D₃, železa a ďalších výživných látok – cholín, inozitol, taurín, s čiastočne hydrolyzovanými bielkovinami podľa zloženia materského mlieka v danom období pre pokojný spánok.

s obsahom prebiotik – fruktooligosacharidov

Potraviny na osobitné výživové účely. Pripravené s najväčšou starostlivosťou pre deti od 6 mes. do 3 r.

Adaptovaná formula France Lait 2 na plynulý prechod k zmiešanej strave už od 6 mesiacov.

Zdravá mliečna výživa je odporúčaná až do 3 rokov!

France Lait 1 až 3 obsahuje kvalitné výživné látky a prebiotiká – fruktooligosacharidy, ktoré podporujú rast bifidogénnych baktérií nevyhnutných pre zdravé trávenie a pokojný spánok.

FRANCÚZSKO
kolíska výroby kvalitného kravského mlieka v Európe z kontrolovaných chovov

Régilait
Tradičný výrobca mliečnej výživy France Lait najvyššej kvality pre deti už od narodenia až do 3 rokov

Dojčenská fľaša Dr. Brown's s unikátnym systémom na zachovanie vitamínov A, C, D a E v odsávanom materskom mlieku a dojčenskej mliečnej výžive zabraňuje nadúvaniu a kolike. Umožňuje tak nerušený spánok a zvyšuje imunitu.

DÔLEŽITÉ UPOZORNENIE:
Najhodnotnejšou a najprirodzenejšou potravou pre dojčatá je materské mlieko. Čerstvé alebo „krabicové“ mlieko príliš zaťažuje tráviaci trakt, preto je pre dieťa do 3 rokov nevhodné. Ak matka z rôznych dôvodov nemôže dojiť alebo pri nedostatku materského mlieka, odborníci z oblasti medicíny, výživy alebo liečiv odporúčajú používať do 3 rokov veku dieťaťa dojčenskú mliečnu výživu pre jej optimálny obsah vitamínov, minerálov, výživných látok a ľahkú stráviteľnosť.

Teraz v AKCII 50 g kaše ZDARMA!

Vysoká kvalita • Výborná chuť • Dostupná cena

Žiadajte v lekárnach!

Distribúcia v SR: INTERPHARM Slovakia, a.s. Infolinka: 02/40 200 400
www.francelait.sk

” U nás žiadatelia nikdy nekončia s definitívnym odmietnutím, vždy je to cesta, hľadáme spôsoby, čo zmeniť, či upraviť, aby mohli postúpiť ďalej... “

Podme trochu na začiatok, ako prebieha „otúkavanie“ rodičov s dieťaťom a v čom je špecifikum budovania si spoločného puta?

Pokiaľ ide o malé dieťaťo (približne do veku 9 mesiacov), tak to obyčajne funguje tak, že sa drobček zopárkrát stretne s osvojiteľmi, otúkajú sa, dieťaťo si bez problémov privykne a pomerne ľahko sa preorientuje na adoptívnych rodičov. Ak je dieťaťo staršie, už má vytvorenú vzťahovú väzbu s profesionálnou mamou, dokáže rozlíšiť – toto je moja osoba a tam-tí sú cudzí. To sa môže prejaviť tým, že na stretnutí plače, nechce s budúciimi rodičmi byť a to ich, pochopiteľne, mátie. Vždy im hovorím, že je to zbytočné, nemusia mať strach, práve naopak! Ide o zdravo pripútané dieťa, má veľmi dobrý základ, len už to nie je maličké bábätko, ale dieťaťo o čosi väčšie, ktoré to už vníma inak a potrebuje viac času. Sú profi mamy (zamestnankyne detského domova, ktoré sa však o bábätko starajú v domácom prostredí, často majú i vlastné deti a dieťaťo je u nich len do času, kým si ho niekto neosvojí, pozn. red.), ktoré sú ochotné ísť k osvojiteľom aj na víkend, aby to vzájomné „otúkavanie sa“ s rodičmi prebehlo hladšie. Postupne profi mamina prenechá novej mamičke viac a viac priestoru a časom to začne fungovať.

Chcete naplniť svoju túžbu po rodičovstve?

Dať lásku a náruč inému dieťaťu môže byť aj vaša cesta... Na vaše otázky vám odpovie program PRIDE.

Ak sa rozhodnete pre osvojenie dieťaťa, jednou z podmienok, ktoré budete musieť splniť, je absolvovanie prípravy pre osvojiteľov. Akreditovaným subjektom, ktorý ich poskytuje, je aj Spoločnosť priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar – www.usmev.sk.

Vo výcvikovom programe pre náhradných rodičov PRIDE budete rozoberať nielen otázky, ktoré sme načrtli v tomto rozhovore. Prakticky vás prevedie úskaliami vášho zásadného životného rozhodnutia a ukáže vám, ako byť dobrým náhradným otcom i mamou. A... že vaše rozhodnutie je správne. © Navyše jeho tréneri sú vám nápomocní kedykoľvek, keď to budete potrebovať – počas čakania na dieťaťo, ale aj pri výchovných či rodičovských otázkach. Rovnako ako svojpomocné skupiny zamerané na podporu rodín, ktoré spája podobná životná skúsenosť.

Ako si má rodič vytvoriť vzájomné puto, bezpečnú vzťahovú väzbu s dieťaťom? Čo to znamená pre rodičov v praxi?

Viac dotykov, blízkosti s dieťaťom, nebyť s inými ľuďmi...?

Je to aj o fyzickom kontakte telo na telo, očnom kontakte, kedykoľvek dieťa potrebuje, zaplače... je mu mama k dispozícii a všetky jeho potreby uspokojuje jeden, maximálne dvaja ľudia, ale vzťahová osoba je kľúčová. V praxi to znamená, že v prípade potreby stále prichádza tá istá mama. Rovnako – s rešpektom voči temperamentu dieťaťa – treba poskytnúť dieťaťu veľa objatí, dotykov, lebo sú deti, ktoré sú menej kontaktné a trvá im dlhšie, aby si človeka pustili „k telu“, ale tiež očný kontakt, prihováranie sa... Deti oveľa viac reagujú na mimozmyslové podnety, ako my dospelí, sú citlivé na čuchové, sluchové podnety..., takže ak dieťa prichádza do rodiny, je dôležité pýtať sa profesionálnej mamy, akú aviváž používa, aby bola vôňa zachovaná, alebo aké pesničky má dieťaťo rado, aké má rituály, rytmus dňa... Je to hlavne o tom, že s ním človek trávi čas a byť mu k dispozícii. Hovoríme, že aj keď ste niekde na návšteve a dieťa povie, že je hladné, nepošlite namiesto seba niekoho iného, ale vy mu dajte napapať. Tak ako pri bábätku, ak mamička dojčí, tiež mu môže dať mliečko len ona. To sú maličkosti, ktoré však napokon fungujú a pomáhajú budovať vzťah. Rovnako však treba pristupovať, či ide o bábätko alebo staršie dieťa. Aj keď má 2 či 3 roky, tak ho treba emočne vnímať ako novorodenca, čo je občas ťažké, lebo 3-ročné dieťa vyzerá staršie, rozumnejšie, ale citovo môže byť skutočne na úrovni bábätko.

Stane sa niekedy, že to medzi rodičmi a dieťaťom takpovediac „nezafunguje“?

Osobne nemám takú skúsenosť, ale môže sa stať napríklad to, že si samotní rodičia nie sú istí, či dané dieťaťo chcú a ono to vycíti. Opäť je tu však dôležitá aj otázka veku, lebo už také štvor-päťročné dieťa vie i samo povedať, ako sa cíti, či sa mu daní ľudia páčia alebo nie. Spomínam si na prípad 2-ročného chlapčeka, kde sa celý proces „papierovo“ predlžoval až do takej miery, že stratil chuť ísť na návštevu k svojim budúcim rodičom. Najskôr sa tešil, išiel k nim bez problémov, ale keďže sa kvôli administratívnym záležitostiam presun do rodiny nedial v čase, v akom by sa mal, ostal sklamaný a odmietal ich. To však bola chyba systému...

Mgr. Adrea Hudeková

Pracuje ako psychologička v Detskom domove v Pečeňadoch a zároveň vedie prípravu náhradných rodičov PRIDE, prostredníctvom SPDDD Úsmev ako dar. Sama takéto snúbenie práce vidí ako výhodu, pretože dôverne pozná situáciu v detskom domove i situáciu žiadateľov. Na jej povolani ju baví predovšetkým jeho rozmanitosť. Keďže sa považuje za introverta, svoj voľný čas venuje predovšetkým rodine a 9-ročnej dcérke, prípadne chvíľke s dobrou knihou. Nevyhnutnú vnútornú energiu si najradšej obnoví športom, najmä behom či bicyklovaním.

Ak rodičia zvažujú osvojiť si dieťaťo, čo všetko treba brať do úvahy pred týmto krokom...

Pokiaľ chcete využiť svoje rodičovské zručnosti a z rôznych dôvodov to nemôžete urobiť u vlastného dieťaťa, alebo máte vlastné dieťa a chcete mu dožiť súrodencia, tak toto je podľa mňa úžasná cesta, kde sa spája potreba po rodičovstve a zároveň pomoc dieťaťu, ktoré to potrebuje. To, čo by som odporúčala zvažiť, sú predstavy o dieťati. Často majú rodičia predstavu, aké dieťa nemá byť – určitého etnika, má byť zdravé, má to byť dievčatko či chlapec. Viete, takýmto „dokonalým“ deťom nie je problém nájsť rodičov... A preto to môže aj dlhšie trvať, kým čakatelia prídu na rad. No deti, ktoré potrebujú rodinu, je veľmi veľa... Možno len majú drobnú nevýhodu – farbu pleti, zdravotný problém. Ak by rodičia poľavili vo svojich nárokoch, mohli by mať dieťa aj hneď.

Stane, že rodičia počas prípravy na osvojenie prídu na to, že to nie je ich cesta?

Príprava osvojiteľov je dosť dlhá na to, aby sme nielen my spoznali žiadateľov, ale i potenciálni rodičia spoznali sami seba, nadobudli istotu, či toto je pre nich správna cesta, alebo aj nie, prípadne, či nie je treba ešte chvíľu počkať. Možno v danej chvíli nie je správny čas, lebo sa ešte dostatočne nezahojili rany, ktoré treba zaceliť, a neskôr sa k realizácii svojho sna o dieťati môžu vrátiť. U nás žiadatelia nikdy nekončia s definitívnym odmietnutím, vždy je to cesta, hľadáme spôsoby, čo zmeniť, či upraviť, aby mohli postúpiť ďalej...